

Interpellasjon vedr. Kirkeegga

Ordfører!

I 1980 - åra ble det foretatt et vesentlig vegetasjonsinngrep på et av de mest kjente landemerker og affektivt ladede steder i Tynset. Så vidt jeg har brakt i erfaring, ble inngrepet – en massiv beplantning av trær i Kirkeegga – iverksatt uten noen særlig drøfting i lokaldemokratiske fora. Resultatet ble en estetisk endring fra ei «naken» kirkeegg med ei ruvende og vakker kirke på toppen, til ei egg med tett skog som i stor grad bidro til å skjule kirken og ødelegge det mest kjente tynsetmotivet – et motiv som bl.a. er blitt foreviget i kunstneren Eyvind Holter sine tegninger og som er brukt som motiv på en rekke suvenirer og postkort fra Tynset.

Jeg er fullt inneforstått med at inngrep i natur og rasering av gammel bygningsmasse i stor utstrekning må ses i sammenheng med datidens svake verne-bevissthet og mangelfulle lovverk, men det er likevel ikke til å legge skjul på at det som ble gjort med Kirkeegga førte til mye frustrasjon og harme i lokalbefolkningen. Det ble nok også lagt merke til av ansvarlig hold, da det for 8-10 år siden ble foretatt tynningshogst i beplantningen, noe som innebar en nødvendig, men langt fra tilstrekkelig forbedring av forholdene. Så er det heldigvis slik at i motsetning til hva som er tilfelle ved riving av bygningsmasse, er det fullt mulig å rette opp skaden som ble påført Kirkeegga, og det synes jeg, og mange med meg, at vi nå umiddelbart bør gjøre.

Det gjør ikke saken bedre at nedplantningen er gjort med contorta-furu ("vri-furu") - en art som i en periode ble innført fra Canada og som i utgangspunktet ikke hører hjemme i norsk natur. Bruken av utenlandske treslag er nå blitt mer og mer omdiskutert på grunn av de endringer som påføres landskapet og skogøkosystemet, herunder uønsket spredning. I 1980-åra ble dessuten contorta-felt i høyereliggende strøk i Nord-Sverige rammet av massive angrep av furuas knopp- og greintørkesopp, og norske forskere påviste tegn til liknende skader her i landet. Svenskene innførte derfor restriksjoner, og Norge har fulgt etter med søknadsplikt ved nyplanting av tresorten. Mange sammenlikner nå contortafurua med sitkagrana ("pøbelgran") som er en dokumentert trussel mot artmangfoldet og rødlista plantearter i Norge. I praksis er det nå så godt som umulig å få innvilget tillatelse til planting av contorta-furu i Norge.

Det betyr at det midt i indrefiletten av Tynset - midt i blikkfanget over alle blikkfang, Kirkeegga, befinner seg en skog som ikke hører hjemme i norsk natur og som av vernhensyn er uønsket i naturen vår. Det kan vi, ordfører, rett og slett ikke være bekjent av.

Våren 1997 utgav Kommunal- og arbeidsdepartementet og Miljøvern-departementet med et rundskriv, H-7/97, «Om endringer av estetikkbestemmelser i plan- og bygningsloven». Siden den gang har dette dokumentet fungert som en veileder for saksbehandlere i kommuner og

fylkeskommuner da det inneholder en oversikt over verktøy som bør nyttes for å ivareta estetiske hensyn i plan- og byggesaksbehandling. Et vesentlig punkt i rundskrivet dreier seg om viktigheten av å unngå «horisontbrudd», og at tiltak etter plan- og bygningsloven ikke skal bryte siktsoner og kjente silhuetter, noe som dessverre nettopp er tilfelle for Kirkeegga slik det ser ut nå.

Etter det jeg har brakt i erfaring, forligger det ingen tungtveiende geologisk begrunnede argumenter for å plante trær i Kirkeegga, som noen har hevdet. Faren for erosjon og utglidninger er svært liten p.g.a. stabile og tørre grunnforhold. Dette kunne også, om nødvendig, vært løst ved planting av *lavtvoksende* vegetasjon (eks. fjell-eine). Jeg er klar over at fjerning av skog kanskje vil betinge inngjerding av området og reetablering av egga til beitelandskap, men det kan også være andre fornuftige måter å bruke kulturlandskapet på. Dette bør utredes av fagetat.

Etter stor innsats fra lokalbefolkning og frivillige organisasjoner, vil vi nå snart kunne realisere drømmen om bygging av den nye brua på Neby med oppgradering av gangvegen langs Glåma. Sammen med reataureringen av Bortistuen, har også det aktualisert at tiden nå er moden for en estetisk oppgradering av Kirkeegga.

På bakgrunn av dette vil jeg be ordføreren ta initiativ til at Tynset kommune sammen med de to andre eierne, Stiftelsen Bortistuen og Tynset Kirkelige Fellesråd, fjerner den tette contorta-skogen og foretar en oppgradering og tilbakeføring av Kirkeegga til det den vegetasjonsmessig fremstod som før nedplantningen, slik at naturvern hensyn ivaretas, kirka kommer til sin rett og det vakre blikkfanget gjenopprettes.

Tynset 11.01. 2018

Jan Kåre Moan

Vedlegg: 5 bilder